

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора
філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Роман Сосков, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2020 році Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара та отримав диплом магістра за спеціальністю «Право», виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро від «03» липня 2024 року № 626с у складі:

Голова разової ради - Ольга Соколенко, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Рецензенти - Ігор Алексеєнко, доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.;

Олександр Сачко, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Офіційні опоненти - Галина Дідківська, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету;

Євген Легеза, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, ННІ права та міжнародно-правових відносин.

На засіданні «27» серпня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Роману Соскову на підставі публічного захисту дисертації “Проблеми кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності” за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро.

Науковий керівник – Тетяна Корнякова, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Здобувач має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 одноосібна монографія, 3 статті – у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 3 - тези доповідей міжнародних наукових конференцій, зокрема:

1. Сосков Р.Р. Проблеми кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності. Дніпро: Ліра, 2024. 296 с. ISBN: 978-966-981-894-2
2. Сосков Р.Р. Проблеми кримінальної відповідальності за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Держава та регіони. Серія: Право. 2023. № 4. С 139-145 http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2023/24.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.4.22>
3. Сосков Р.Р. Співвідношення публічно – правової державної та індивідуальної кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності та злочини проти журналістів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки». 2023. Том 34 (73) № 6. С.91-101. 2023. https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/6_2023/15.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.6/15>
4. Сосков Р.Р. Проблеми застосовності міжнародно – правової та екстериторіальної юрисдикцій у притягненні до кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістської діяльності і злочини проти журналістів. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2020. № 4. С. С.23-28. 2020. http://apnl.dnu.in.ua/4_2020/6.pdf DOI <https://doi.org/10.32782/39221542>
5. Сосков Р.Р. «Правові гарантії незалежної діяльності журналістів в Україні» // Матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» 9-10 жовтня 2020 р. м. Дніпро, Україна. С. 115-116 URL: 13_Sucasn_stan_ta_persp_rozv_derz_i_prava.pdf (dnu.dp.ua)
6. Сосков Р.Р. “Вплив перешкоджання журналістській діяльності на свободу слова та демократію”// Національна парадигма правового розвитку сучасної України: збірник тез Всеукраїнського науково-практичного юридичного форуму (Дніпро, 18 травня 2023 р.). Дніпро: Ліра, 2023. 350 с , с. 343-346 URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/new_NACIONALNA%20PARADIGMA.pdf
7. Сосков Р.Р. «Міжнародний досвід і практика щодо кримінальної відповідальності за порушення журналістських прав» // Забезпечення принципів поваги, захисту та реалізації прав дитини у цифровому середовищі: [збірник матеріалів

Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Дніпро, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 23 листопада 2023 р.]. Дніпро: Ліра, 2023. 357 с., с. 353-354 URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/new_Zbirnyk_Konf_Zahyst%20prav_dytyny_v_cifrovomu_sviti.pdf

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження: Соколенко О.Л., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Зауважень немає.

Дідківська Г.В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету. Зауваження:

1. При публічному захисті потребує обговорення питання щодо визначення об'єкта та предмета дослідження за обраною темою ««Проблеми кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності». Чому саме, дисертант їх визначає через призму кримінологічних теорій.

2. У продовження першого питання, потребує публічного пояснення позиція дисертанта щодо дослідження проблеми кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності шляхом визначення завдань надання комплексної кримінально – правової характеристики відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності як в умовах мирного часу, так і в особливих умовах збройних конфліктів та формування цілісної системи наукових знань про стратегічні і тактичні засади протидії відтворенню на національному рівні в Україні та міжнародному рівні, знову ж таки з позиції кримінології. Яким чином дисертант досягає обґрунтування, визначення та вирішення проблеми кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності через призму кримінологічних вчень.

3. Наступне, дисертантом зазначено, що в нормативно – правовому полі через зміни законодавства в застосовній термінології при наближенні до стандартів і визначень іноземного походження термін «засіб масової інформації» (ЗМІ) був переважно замінений терміном «медіа», та вказано, що для цілей свого дисертаційного дослідження ці терміни використовуватимуться як взаємозамінні та тотожні, окрім чітких формулювань вітчизняного законодавства України (ст.37 дисертації). Потребує роз'яснення при публічному захисті питання як саме, на думку дисертанта, охоплюється термінами «медіа», «ЗМІ» журналістська діяльність у кіберпросторі.

4. Дуже позитивним у наданій науковій роботі є те, що опрацьовано велика кількість міжнародних наукових джерел. Але дисертант має більш ретельно перевіряти переклад наукових досліджень і прізвища науковців чиї праці було використано, для

подальшого правильного написання у тексті досліджень (приклад, ст.39-41 Дюркгейм-Дюркгайм).

5. Також звертають на себе увагу недоліки в оформленні переліку використаних джерел. Джерела мають бути оформлені згідно діючого стандарту 2015 року. Також на разі не рекомендовано використовувати наукові джерела країни агресора (153, 187 джерела).

Легеза Є.О., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, ННІ права та міжнародно-правових відносин. Зауваження:

1. Дисертанту необхідно було привести або покращити назву теми дослідження враховуючи завдань, які були розкриті в дисертації, зокрема підрозділи 1.2 «Кримінально-правовий захист журналістської діяльності як об'єкта охорони» (с. 47- 77 дисертації); 1.3 «Професійна журналістська діяльність як об'єкт кримінологічного теоретико – прикладного дослідження (с. 77- 98 дисертації).

2. Автором дисертації передбачено вирішити чотирнадцять задач (с. 18-19 дисертації), проте у висновках дослідження автор наводить вже 35 положень. Тому під час публічного захисту необхідно обґрунтувати яким чином висновки дослідження відповідають задачам.

3. На сторінці 23 дисертації автором зазначено, що ним вперше розроблено модель стратегічно зорієнтованого механізму протидії злочинам проти журналіста, його близьких, сім'ї та джерел інформації, проте, по-перше, сутність зазначеної моделі не знайшло свого відображення, та, по-друге, необхідне обґрунтуванням автора, яким чинном зазначене положення відповідає темі дисертації.

4. У дисертації необхідно було б розглянути на рівні окремого підрозділу напрямки удосконалення кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності, запропонувавши шляхи покращення кримінальної відповідальності зазначеної тематики з врахуванням статистичних даних перешкоджання професійній журналістській діяльності в Україні за 2019-2023 роки.

5. Зважаючи на актуальність і практичне значення дисертації, здобувачеві варто було розробити методичні рекомендації щодо удосконалення кримінальної відповідальності за перешкоджання професійній журналістській діяльності, що додало б дослідженню ваги обґрунтуванню висновків дисертації.

Алексєенко І.Г., доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Зауваження:

1. Автор торкається важливої теми мізогінізму та дискримінації. Варто розглянути, які конкретні заходи можуть бути ефективними для боротьби з цими явищами, і як вони можуть бути інтегровані в кримінальне право?

2. У висновках Розділу 2 наголошується на необхідності обмеження втручання державних органів у діяльність журналістів. Хотілося б більш конкретизувати питання

щодо впровадження яких механізмів захисту журналістів від державного тиску можна запропонувати?

3. Вбачається за необхідне почути думку автора щодо наведеного твердження: «Простіше скоїти менший за індивідуальними наслідками для винуватця кримінальний злочин, тобто створити перешкоди професійній журналістській діяльності або навіть вбити чи покалічити журналіста, який висвітлює події у зоні бойових зіткнень, збройних конфліктів, бойових дій, в умовах політичних репресій та утисків де скоюють тяжкі військові злочини, злочини проти людяності та інші міжнародні та інші кримінальні правопорушення, аніж намагаться потім відповідальним за ці злочини намагаться нівелювати їх допустимість як свідків і надійність їх фактів і доказів у якості свідків. У цьому полягає також один з ключових потенційних причин, мотив злочинів проти професійної журналістської діяльності та безпеки і життя журналістів». Які саме дії є "меншими за індивідуальними наслідками для винуватця"? Що автор має на увазі під "створити перешкоди професійній журналістській діяльності"? Про які саме "менші за індивідуальними наслідками" злочини описує автор?

Сачко О.В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Зауваження:

1. Автор зосереджується на позитивних аспектах журналістики, не враховуючи можливі виклики і проблеми, з якими стикаються ЗМІ у забезпеченні рівного доступу до інформації. Наприклад, як впливають економічні інтереси або політичний тиск на об'єктивність інформації?

2. На стр. 99 йдеться про "соціально-гуманістичну роль" журналістики, яка, на нашу думку, потребує більшого роз'яснення. Яким чином журналістика сприяє гуманістичним цінностям? Яка роль журналістів у формуванні та підтримці гуманістичних і соціальних норм?

3. Автор доводить, що злочинні спроби і замах на пресу з метою пригнічення та спроби позбутися вільної преси і вільних ЗМІ, свободи слова і виразу думок, які реалізуються засобами законної професійної журналістської діяльності, продиктовані мотивацією і намірами свавілля, тобто намагання позбутися соціального контролю над девіантною поведінкою заперечення поведінки в межах дозволеного суспільного порядку, або в силу свавільного мотивованого заперечення порядку і верховенства права, чи то через мотивоване встановлення диктатури та нав'язування власної волі та чи то тотальної тиранії над суспільством. Тобто автор стверджує про мотивацію свавілля та диктатури, але не розглядає детально різні форми нападів на пресу і їх різновиди. Вважається, що було б корисно розглянути різні аспекти та рівні загроз для свободи слова, а також причини та наслідки таких нападів.

Результати відкритого голосування:

"За" - 5 членів ради,

"Проти" – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Роману Соскову ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої (підпис)
вченої ради

МП

Ольга СОКОЛЕНКО